

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.
UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 2.
TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Zvezna pogodba s Francijo.

Nič ne govori bolj o vrednosti s Francijo sklenjene pogodbe, kakor enodušnost, s katero jo pozdravljajo vsi Jugoslovani. Tudi najbolj fanatični nasprotniki sedanje vlade pozdravljajo to pogodbo in s tem je pač najbolj jasno dokazano, da je ta pogodba pisana jugoslovanskemu narodu iz srca.

Zakaj od nekdaj je gojil ves jugoslovanski narod tople simpatije za Francijo. Vabila ga je francoska svobodomiselnost in zlasti pa je francoska duša selnost, pridobila ga je francoska kultura in zlasti pa je francoska duša osvojila jugoslovanski narod. Kajti vedno plemenita, vedno Slovanom prijazna je bila ta duša in zato je bilo tudi prijateljstvo s francoskim narodom za Jugoslovane sveta tradicija.

Se bolj ko ti le idejni argumenti pa so odločili materielni, ki so pač za vsak narod najbolj merodajni. Dosti boj je moral pretrpeti jugoslovanski narod predno je prišel do svojega ujedinjenja in do svoje svobode. In najsi je imel na tem križevem potu še toliko nasprotnikov, ni vendar niti enkrat vihrala francoska zastava v taboru njegovih nasprotnikov. Nasprotno je bil francoski narod vedno tisti, na katerega se je mogel opreti jugoslovanski narod, pa naj si je bilo to v času od Napoleona oživljene Ilirije ali pa v najtežjih časih svetovne vojne. V času nesreč je utrjeno prijateljstvo s Francijo in zato je to prijateljstvo večno.

Se prav posebno veljavo pa dobiva francosko-jugoslovanska zvezna pogodba, ker je sklenjena v pravem času. Kljub vsej naši miroljubnosti, kljub ogromni žrtvi, ki smo jo storili v Rapallu in jo zapečatili z Rimskim paktom, vendar nam ni dal naš zapadni sosed niti minute miru. Kjer je bilo le mogoče je spletkaril proti nam, kjer je bila le ena možnost je škodoval nam in vsa politika njegova je poznala samo en cilj, da bi skoval okoli nas železen obroč sovražnikov. In ko je bil podpisan Tiranski pakt, ko so se pričeli atentati v Macedoniji, ko je prišla zaroka kralja Borisa in ko je celo karlistična propaganda klicala Rumunijo ob bok naših sovražnikov, tedaj je že izgledalo, ko da je ta obrač tudi skovan. S francosko-jugoslovansko pogodbo pa je ta od intrig skovani obroč počil in danes ve vsak Jugoslovani, da je pozicija Jugoslavije zasigurana, ker jo ščiti velika Francija.

V tem pa je vzrok, da ima zvezna pogodba med Francijo in Jugoslavijo tudi evropski pomen in da jo mora pozdraviti vsak prijatelj miru. Kajti zagiranje evropskega miru, to je veliki namen te zvezne pogodbe in to je tista velika moralna sila, da je ta pogodba ena najvažnejših, kar jih je bilo sklenjenih po podpisu miru.

Jasno in nedvomno pravi nova zvezna pogodba, da ni Balkan prostor za nobene militaristične in imperialistične avanture. Kdor bi skušal motiti mir na Balkanu, ta nima proti sebi le jugoslovanski narod, temveč vso evropsko demokracijo. Zakaj z vednostjo Vel. Britanije je sklenjena zvezna pogodba s Francijo in vsa evropska demokracija jo bo ščitila.

In ščitila jo bo po pravici, kajti besedilo pogodbe dokazuje, da je sestavljena absolutno v duhu statuta Zveze narodov. Kakor je nastala Zveza narodov zato, da zagura evropskemu ljudstvu mir, tako ima tudi zvezna pogodba med Jugoslavijo in Francijo samo ta namen. Je to zveza, ki je vsa posvečena interesom miru in ki jo zato pozdravlja vsa demokratska Evropa.

Fašistovska Evropa seveda nove zvezne pogodbe ne pozdravlja, ker z njo ji

Velik pomen francosko-jugoslovanske zvezne pogodbe.

Beograd, 9. nov. Včeraj popoldne ob 4. uri je z orientekspresom odpotoval v Paris naš zunanji minister dr. Voja Marinković, da tam podpiše pogodbo o prijateljstvu s Francijo. Za ta odhod je v političnih krogih vladalo veliko zanimanje. Dr. Marinkovića so pospremili na postajo Čeda Pavlović, potem načelnik tiskovnega urada in še nekateri uradniki zunanjega ministrstva. Na postaji so bili razen njih tudi češkoslovaški poslanik Šeba, rumunski poslanik Emandi in francoski poslanik Darde. Tudi več novinarjev je bilo tam. Dr. Marinković potuje s svojo ženo, s šefom kabineta in s še dvema uradnikoma svojega ministrstva. Pred odhodom se je dr. Marinković razgovarjal največ s poslanikoma Šeba in Emandijem. Novinarjem pa je izjavil:

»Grem v Paris, da podpišem pogodbo, ki je bila že preje sklenjena med nami in med Francijo. Mi smo bili s Francijo zavezniki med vojno in smo se tudi po vojni vedno smatrali za zaveznike. Sedaj hočemo, da bo to tudi napisano. Gotovo ima tudi to svojo važnost. Ko se vrnem, vam bom več povedal.«

Novinarji so vprašali dr. Marinkovića, kako sodi o izjavi dr. Ninčiča, ki jo je dal glede sklenitve pogodbe s Francijo in v kateri je skušal zmanjšati zasluge dr. Marinkovića. Dr. Marinković je dejal: »Tu ni osebnih uspehov, temveč uspehi so splošni in skupni.«

Na pripombo novinarjev, da bi po dr. Ninčičevi izjavi podpis te pogodbe utegnil v Italiji slabo odjekniti, je dejal dr. Marinković, da ne verjame, da bi bil dr. Ninčič kaj takega rekel.

Dr. Marinković je včeraj pred svojim odhodom imel daljši sestanek z Veljo Vukičevićem. Potem je bil tudi v daljši avdienci na dvoru. Na dvoru je bil prav tako tudi Velja Vukičević. V avdiencah sta ministra obvestila kralja o našem zunanjem in notranjem položaju.

Včeraj dopoldne se je dr. Marinković sestal z dr. Kumanudijem in mu kot svojemu zastopniku za časa odsotnosti v inozemstvu izročil posle svojega ministrstva. Uvedel ga je v vse tekoče posle svojega resora. Pri tem sestanku je bil navzoč tudi ministrov pomočnik Pavlović, ki bo za časa Marinkovićeve odsotnosti sprejemal tuje poslanike.

FRANCOSKI POSLANIK O ZVEZNI POGODBI.

Beograd, 9. nov. Francoski poslanik v Beogradu Emil Darde je včeraj izjavil: Prijateljstvo med Francijo in Jugoslavijo, katerih složnost je bila za vselej posvečena z veliko vojno, je zasnovano na spominih, ki ne morejo obledeti. Ono temelji na čustvih in interesih obeh narodov. V svoji ljubezni do bratov Francija ne dela razlike med Srbi, Hrvati in Slovenci, ki so lojalni državljani kralja Aleksandra, tega plemenitega junaka iz bojev za osvobodjenje. Tej ljubezni pa pridružujemo tudi vedno spomin na pokojnega kralja Petra.

Pakt o prijateljstvu, ki bo podpisan v Parizu, bi bil pravzaprav nepotreben, če bi obe vladi ne želeli, da na svečan na-

je prekrizan račun in obrezuspešene so vse njene intrige. Ravno v tem je vzrok, da je pisana zvezna pogodba tako iz srca jugoslovanskega naroda, ker ta sedaj ve, da doba dela ne bo pretrgana od zločin-skih avantur, temveč da je mir zasiguran.

Zato pa bo tudi nova zvezna pogodba samo še povečala simpatije do Francije in še bolj ko dosedaj bo donel po podpisu pogodbe po vsej Jugoslaviji klic: Živela Francija, živel viteški francoski narod!

čin potrdi svojo neomajno zvestobo do miru in do vere v Zvezo narodov ter svoje trdno odločnost, da v bodoče vse konflikte odločajo z razsodiščem. Po tolikem pustošenju se Evropa trudi, da postavi zgradbo miru na nerazrušljive temelje. Francosko - jugoslovanska pogodba je nov kamen, ki je vzidan v to zgradbo po zunanjih ministrih obeh držav.

DR. MARINKOVIĆ O POGODBI.

Beograd, 9. nov. Dr. Marinković je včeraj pred svojim odhodom podal naslednjo izjavo: V naši politiki se moram držati te note. Sedanja pogodba odgovarja stanju, ki je bilo ustvarjeno z veliko vojno. Francija in mi nismo nikoli prenehali biti prijatelji in zavezniki. Sedaj pa se nam je zdelo pravilno, da to staro zavezniško stanje ugotovimo tudi pravno ter izrečemo, da to stanje kot tak obstoji. To je bilo treba, da lojalno izvedo po vsem svetu. Razlogov za odlašanje sedaj ni več. Zato sedaj odpotujem da se pogodba definitivno redigira in podpiše. Mislim, da glede tega ne bo nobenih težav, ker smo se glede vsega že preje sporazumeli. Sedanje priliko pa porabim tudi za to, da se z gospodom Briandom dogovorim in sporazumem o vseh poslih, med katerimi je tudi nekaj zamotanejših.

Ob tej priliki je tudi neki tuji diplomat podal izjavo, v kateri je dejal: »Podpis pakta med Francijo in Jugoslavijo ni navadna formalnost, temveč ena najmočnejših jamstev za ohranitev dobrega mednarodnega položaja. Sme se sedaj pričakovati, da se bo mnogo omajanih razmerij normaliziralo. Na evropskih kabineti je sedaj, da popolno in pravilno razumejo pomen tega pakta, ker je treba pomeniti in posebno poudariti, da bo iz tega dejstva izvirala orientacija posameznih držav v vsej Evropi in na Balkanu. Briand in dr. Marinković sta to dobro čutila in sta zato gotovo izbrala ta trenutek za podpis tega pakta.

ITALIJA JE SEDAJ POPUSTLJIVA.

Beograd, 9. nov. Glede na bližnji podpis pogodbe o prijateljstvu med nami in Francijo trde v diplomatskih krogih, da se kaže Italija pripravljena, približati se naši državi in rešiti sporna vprašanja. Izgleda, da bi bila Italija sedaj tudi voljna skleniti z našo državo pogodbo o prijateljstvu. V tej akciji naj bi igral svojo vlogo tudi poslanik Bodrero, ki je bil poklican v Rim. Pripravil naj bi sestanek med dr. Marinkovićem in Mussolinijem. Kot posredovalec v tej akciji se kaže Anglija. Vsa ta akcija pa ne bo pomogla Bodreru, da ne bi bil prisiljen zapustiti mesto italijanskega poslanika v Beogradu.

MARINKOVIĆ BO UREDIL TUDI NAŠE DOLGOVE FRANCIJI.

Beograd, 9. nov. Kakor trde v dobro poučenih krogih, bo dr. Voja Marinković o priliki svojega bivanja v Parizu zaradi podpisa pogodbe o prijateljstvu in zavezništvu s Francijo uredil tudi vprašanje plačila naših dolgov, ki jih imamo v Franciji. Po tem, kar trde dobro informirani krogi, se je dr. Marinković že v pripravljalnih razgovorih za sklenitev zavezniškega in prijateljskega pakta obvezal, hkrati urediti tudi izplačilo naših dolgov na Francoskem. Ključ, po katerem se bodo ti dolgi uredili, je kakor izgleda, že določen. V Parizu se bodo izpolnile samo še formalnosti v tem pogledu.

Moskva, 9. nov. »Izvestja« pišejo glede na podpis francosko - jugoslovanske pogodbe: Izgleda, da se velesile vračajo zopet k politiki interesnih sfer. Samo če ne bodo imele od tega škodo, posebno male države.

Rdeča armada je pripravljala vstajo.

Varšava, 9. nov. Vilnski listi javljajo, da je policija v Leningradu in v Moskvi prišla na sled prevratni akciji v krogih rdeče vojske. Vstaja naj bi izbruhnila v več mestih. Najprej bi bilo treba zasesti Kreml in zajeiti ves centralni svet skupno s Stalinom. Hkrati naj bi se začela vstaja kmetov. — Aretirano je bilo veliko število častnikov in vojakov.

KRALJ ODPOTOVAL V TOPOLO.

Beograd, 9. nov. Kralj se je včeraj popoldne, ko je prej sprejel v avdienci dr. Marinkovića in Veljo Vukičevića, odpotljal z avtomobilom v Topolo.

DR. POLIĆ UMRL.

Zagreb, 9. nov. Včeraj ob 6. popoldne je umrl v Zagrebu vseučiliški profesor in bivši poslanec dr. Ladislav Polić.

SEJA SKUPŠČINE.

Beograd, 9. nov. Danes dopoldne se sestane narodna skupščina z že določenim dnevnim redom. Utegne se zgoditi, da bo narodna skupščina danes odgovorila dotlej, da pride na vrsto razprava o interpelaciji glede zunanje politike, ker je danes dan interpelacij in ni pripravljene nič gradiva za delo. Včeraj pa se je ugotovilo, da bi prišla lahko na vrsto interpelacija poslanca Puclja na ministrskega predsednika in na finančnega ministra o vtihtapljenju člena 82 v finančni zakon in o njegovem razveljavljanju.

SVOBODNA PRISTANIŠČA V JUGOSLAVIJI

Rim, 9. nov. Rimska poročevalna agencija naglašja v nekem poročilu, da je jugoslovanska vlada pripravljena sprejeti zakon o ustanovitvi svobodnih pristaniških pasov v jugoslovanskih lukah na Jadranu. Ta zakonski načrt mora italijanska vlada in italijanska javnost posebno uvaževati in imeti pri tem pred očmi dejstvo, da se hoče jugoslovanska politika upreti italijanskemu vplivu na Jadranu, posebno ker je italijanska vlada pred kratkim izdala naredbo, po kateri se lahko vsak čas v vsaki italijanski luk ustanovi svobodni pristaniški pas. Ni dvoma, da bi Jugoslavija, ki jo z neke strani podpirajo, rada izvajala ostro konkurenco Italiji v vsem jadranskem bazenu.

KONVENCIJA O SVOBODNI TRGOVINI PODPISANA.

Zeneva, 9. nov. Konferenca za svobodo trgovine je po tritedenskem razpravljanju dovršila svoje delo. Včeraj popoldne so sklenjeno konvencijo podpisale te-le države: Belgija, Bolgarija, Danska, Nemčija, Egipt, Anglija, Finska, Francija, Holandija, Italija, Japonska, Luksemburg, Avstrija, Rumunija, Švica, Siam, Češkoslovaška in Madjarska. — Ameriški delegat je izjavil, da zaradi velike oddaljenosti Zedinjenih držav ne more podpisati te konvencije. Vlada pa prepričanje, da bodo kmalu tudi Zedinjene države podpisale konvencijo.

NEREALN PREDLOG RADIČEVCEV.

Beograd, 9. nov. Sinoči od 6. do 8. je imel sejo gospodarsko - finančni odbor ministrov, da prouči zakonski načrt o pomoči pasivnim krajem, ki ga je predložil narodni skupščini poslanec Predavec. Odbor je po daljši razpravi odločil, da se ta predlog kot nerealen odkloni. To bo storila tudi vladna večina z glasovanjem v odboru za ta zakonski načrt.

ZOPET REMIS.

Buenos Aires, 9. nov. 25. partija Alje-hin — Capablanca se je po 41. potezi končala z remis.

Zasluzen poraz SDS pri zborničnih volitvah.

V OBRATNEM ODSEKU DOBILA OGRINOVA LISTA 11.503 GLASOV, ESDEESARSKA PA 7075 GLASOV.

Včeraj popoldne je končala volilna komisija štetje glasov oddanih v obratnem odseku. Vsem je bilo oddanih 19.088 glasov, od katerih je bilo 510 neveljavnih.

Za listo g. Ogrina je bilo oddanih 11.503 glasov, za listo g. Rebeka pa 7075. Poraz SDS je torej popoln in dobi listo g. Ogrina 10, listo g. Rebeka pa 6 mandatov.

Poraz SDS je zaslužen, da ne more biti bolj. Na podlagi lanskega volilnega rezultata, ko se niso volile obrtne zadruge, kar so smatrali esdeesarji za skrajno neugodnost, je bil ponujen SDS kompromis, po katerem bi dobila SDS 7 mandatov. V svoji znani bahavosti pa je SDS ta kompromis odklonila in bila pripravljena priznati SLS le 8 mandatov. Naravno, da SLS tako smešne ponudbe ni mogla sprejeti in tako so se vršile volitve, ki so jasno dokazale, kako neopravičene so bile esdeesarske zahteve. Zakaj celih 4428 glasov je dobila Ogrinova lista več ko Rebekova, ter si pridobila s tem ne samo 9, temveč celih 10 mandatov. Esdeesarji, ki so imeli že sedem mandatov v roki, so raje te mandate izpustili in šli loviti vrbca na strehi in sedaj srečno ujeti celih 6 mandatov. Bolj res ni mogla biti kaznovana njih bahavost!

Ali pri tem je še druga stvar zanimiva, če se namreč upošteva rezultat lanskim volitev.

Toliko so kričali esdeesarji o nasilju, ker so bile razveljavljene lanske volitve, sedaj pa je dokazano, da so bile nove volitve v resnici potrebne. Kajti šele sedaj se je tudi res izvršila volja obrtnišva in šele sedaj je prišla volja večine do veljave.

Z volitvami v obrtni odsek so končane volitve v Zborunico za trgovino, obrt in industrijo.

Vsled sporazuma med industrijo je bila v industrijskem odseku postavljena le ena kandidatna lista, ki je tudi izvoljena. Kolikor se more govoriti o strankarski opredeljenosti kandidatov te liste, je med njimi pristašev SDS 10, pristašev SLS, NRS in nevtalcev pa šest.

V trgovinskem odseku je bila pravilno vložena le ena lista in sicer lista g. Jelčina, ki je bila vsled tega tudi izvoljena. Druga lista g. Kavčiča ni imela po zakonu zahtevanih 100 podpisov ter je vsled tega volilna komisija ni mogla sprejeti.

V obrtnem odseku sta bili vloženi dve listi in samo v tem odseku so bile volitve tudi dejansko izvršene.

V novi zbornici bo torej imela SDS 16 mandatov SLS in z njo koalirane skupine pa 32. S tem je mirno delo Zbornice zasigurano.

Politične, gospodarske in kulturne prilike v sovjetski Rusiji.

AGRARNO VPRAŠANJE.

Ko je nastopila v Rusiji rdeča vlada, je to vprašanje stopilo v ospredje in zahtevalo nujne rešitve. Neenavdno zamotano se je čustvo pojavilo v neuspelih, pa tudi samo poskusnih uporih. Vprašanje, po kakih motivih se je vodilo vladstvinstvo, da se je tako krčevito oklepalo svoje pravice, je dosti komplicirano. Nemara je bila tu predvsem merodajna ljubezen do zemlje in pa meliorizacija eksploatacije. Nesporo je le eno, da se je agrarna reforma zavlekla, zakasnila.

Djenikin prvi: »Dolga leta kmetijske brezpravnosti, bede in glavno one strašne teme, v kateri so pustila in držala oblastva in vladajoči razredi kmetijsko maso, ne da bi storiili kaj za njeno prosvetljenje, je moralo dovesti slejkoprej do maščevanja.«

Glede osnovne ideje v prvih početkih revolucije ni bilo nesoglasja. Vse stranke so si bile edine glede nacionalizacije zemlje. Nepremostljive difference pa so se pojavile v opredelbi samega bistva agrarne reforme. Liberalni krogi ruskega naroda so zagovarjali delno lastnino, dočim se je revolucionarna demokracija držala resolucije Vseruskega zemljoradniškega kongresa z dne 25. maja 1917. L., po kateri se mora vršiti nacionalizacija zemlje brez odmere. V splošni kaotičnosti tedanje dobe se je prepuščala realizacija tega spornega vprašanja ad libitum posameznim zemljiškim komitejem, ki so se formirali v celi Rusiji. Interesantna je statistika, ki nam prikazuje nazadovanje veleposelstvišva.

Veleposestniki so posedovali do leta 1861 105 milj. desjatin, po l. 1861 71, leta 1877 64, l. 1905 53, l. 1917 42, l. 1918 — milj. desjatin.

Vprašanje o agrarni reformi, ki je v svojih početkih pretresalo ruski državni organizem že v sredini preteklega stoletja, je kljub prizadevanju genialnega min. predsednika Stolipina (ki je bil zavratno umorjen) obstalo na mrtvi točki. Definitivno je pokopala staro veleposelstvišvo in skupno razmerje narredba z dne 7. novembra 1917, glasom katere ima pravico do zemlje oni, ki jo lastnoročno obdeluje. In sicer do toliko, kot jo more obdelati z lastnimi rokami.

Nadaljni razvoj nam kaže, da ta eksperiment ni rodil zaželenega uspeha. Zemlje se je obdelovalo čedalje manj, stanje posevkov se je vidno poslabševalo. Z neko drugo naredbo iz l. 1919 je bilo dovoljeno svobodno razpolaganje s prebitki produkcije in kmalu nato tudi ustanavljanje veleposestev, tkzv. »sovjetskih gospodarstev«, ki se dajo trustom pa tudi privatnikom v zakup na podlagi posebnih pogojev. V nobenem slučaju pa ne smejo biti dana v zakup prejšnjim imetnikom. Ta sovjetska gospodarstva ali sovhozi (sovjetskoje hojzajstvo) pomenja prvi korak s socialističnem obdelovanju zemlje, hkrati pa korak nazaj, h kapitalističnemu gospodarstvu. Nova ekonomska politika (Nep) je torej kompromis komunističnih nalič in pa politično-ekonomskih potreb te dobe. Velike koncesije inozemskega kapitala so našle svojega apologeta v tej novi politiki.

Denarstvo je bilo močno razrahljano. De-

valvacija in deprecijacija množčega se papirnatega denarja je naraščala. Če imenujemo igro francoskega assignata v revolucionarji dobi vrtoglavo, in je še danes ena najbolj zgovornih prič obupnih finančno-ekonomskih prilik tedanje dobe potem nazivamo lahko igro sovjetskega rublja v letih 1917.—1924. njegov smrtni ples. V dobi šest mesecev se je obtok papirnatih rubljev povečal za 10 milijard in stalno naraščal, tako da je moralo priti do prisilne ureditve vrednostnih razmer. L. 1924 je bil en zlati rubelj vreden približno bilijon papirnatih rubljev. Leto nato je uveden črvenec kot nova valutna enota. Njegovo notiranje na inozemskih borzah je bilo dokaj čvrsto. Začela se je sanacija gospodarskih prilik.

Z regulacijo gospodarskih zadrug, kolektiv in artelij se je znatno povzdignila produkcija. Uredilo se je končno tudi vprašanje davkov, ki so se še predlanskem plačevali deloma v naravnih, deloma v denarju. V dobi obeh revolucij in deloma tudi državljanskih vojn ni bilo govora o kakem davkoplačevanju.

Interesantno je tudi trgovinsko vprašanje. Aparat zasebne veletrgovine je bil v prvih petih letih sovjetskega režima popolnoma uničen, in v novi eri je bilo treba koncedirati marsikaj, kar se je v revolucionarji ekstazi a limine zavrglo. Danes je trgovina v rokah države, družb ali privatnikov. O trgovini zadnjih bi dejal, da se trpi. V svojstvu potrebnega zla je njeno prosperiranje sila otežkočeno, a kljub temu zavzema po statističnih podatkih glede prometa zelo častno mesto. Tip državnih trgovinskih organizacij vodi svoje operacije na debelo, pa tudi na drobno. Zunanja trgovina je monopol države. V dobi gladi se je znižala aktivna izvozna bilanca na najmanjšo mero. Rusija je navezana na uvoz iz Amerike, Anglije in Nemčije. Izvažja pa največ v Anglijo in Nemčijo. Številne trgovinske pogodbe so zgolj okrepile njene trgovinske odnose in vobče utrdele njeno pozicijo. Izolacijska politika obmejnih velesil je doživela polom; začelo je pridirati spoznanje, da Evropa potrebuje Rusijo. Velesejmi, kakor kijevski, Nižni-Novgorodski so se po obsegu znatno zmanjšali.

Elektrifikacija.

Velika ruska revolucija je prinesla mimo drugega tudi idejo o elektrifikaciji Rusije. To vprašanje ni bilo samo tehničnega ampak tudi političnega značaja, ker bi bila njena realizacija triumf komunističnega produktivnega sistema. Oče te ideje je inž. Križanovski, človek — kot veli šrom — »širokega obzorja, ki že s timbrom svojega glasa oznanja, da eksistirajo poleg političnih in verskih fanatikov tudi tehničniki. Oprijel se je Ljeningove parole: »Brez elektrifikacije Rusije ne moremo stvoriti komunistične države. Sedanjí načrt elektrifikacije je preračunan na 15 let in obsega ustanovitev 30 velikih, električnih postaj s parnim pogonom, ozir. izrabo vodnih sil s skupnim učinkom poldrugega milijona kilovatov. 12 stanic se gradi, ostalih 18 je še v stadiju projekta. Ta ideja, ki se kot vidimo, postopoma realizuje, je očividno ogromna aktivna postavka v bilanci ruske revolucije.

Politične vesti.

== Vojvodinske občinske volitve razbile madjarske nade. Nedeljske vojvodinske volitve imajo pred vsem ta pomen, ker so dokazale, da je prebivalstvo Vojvodine po ogromni večini jugoslovansko. Zlasti pa so volitve dokazale, da so Madjari v ogromni manjšini in znatno slabše od Nemcev. Novi Sad, nekdanji Uj Videk, Sombor, Subotica, povsod so dosegli Jugoslavlani veliko večino. Se bolj je naravno izginila madjarska predvaja »večina« po deželi. Nedeljske občinske volitve so jasno ovrgle, da so vse madjarske aspiracije na Vojvodino neupravičene, ker je Vojvodina jugoslovanska. Nad vse koristno je zato bilo, da je vlada vendar enkrat izvedla občinske volitve v Vojvodini. Treba konstatirati, da je šele Vukičevićeva vlada vrnila Vojvodini občinski avtonomijo, kakor je treba konstatirati tudi to, da naš opozicijski tisk v svoji strankarski zagrinjenosti fantazira le o »porazu radikalov, popolnoma pa molči o nacionalnem pomenu vojvodinskih občinskih volitev.

== Ninčič o zvezni pogodbi s Francijo. Bivši naš zunanji minister dr. Ninčič je izjavil včeraj novinarjem, da so se pogajanja za sklenitev francosko-jugoslovanske pogodbe vodila po zimi 1925-1926. Takrat se je mislilo, da se skleni pogodba v troje: med Francijo, Italijo in Jugoslavijo. Ker pa to ni uspelo, so se začela pogajanja med Francijo in našo državo. Besedilo te pogodbe je bilo določeno že spomladi l. 1926. Pogodba pa ni bila podpisana, ker se je še vedno mislilo na pogodbo v treh. Skoda bi bilo, če bi sedanjí podpis pogodbe v Italiji slabo razumeli. Vsebinska pogodba priča, da ni v njej prav nič takega, kar bi se moglo tolmačiti kot sovražnost Italiji. Službeni italijanski krogi so bili o besedilu pogodbe obveščeni, brž ko je bila parafirana. Uresničenje te pogodbe je velike važnosti za ves mednarodni položaj v Evropi.

== »Seljaško-demokratska koalicija«. Tako se imenuje najnovejša tvorba gg. Radića in Pribičevića, ki je njujim demokratski blok

tako žalostno propadel. Mislimo, da tudi nova tvorba ne bo prinesla posebne sreče, pa čeprav je sedaj Radić-Pribičevićeva demokracija okrepljena še s seljaštvom. Zdi se nam pa, da bo hrvaški kmet malo čudno gledal na seljaštvo, ki ga zastopa g. Pribičević in da bo zato nova tvorba imela le en efekt, da bo malo vredno tolažilo za g. Pribičevića in Radića. Interesantno bi tudi bilo zvedeti, na kateri idejni podlagi sta se nakrat našla oba antipoda iz banovine. Ali je mogoče danes tudi g. Pribičević navdušen za mirotvorne ideale g. Radića, ali pa se morda slednji pridenja ogrevati za »batinaške« metode stranke g. Pribičevića. Pa tudi to ne bo dosti pomagalo, ker je za oba oblast tako daleč, da bosta morda v kratkem ustanovila ne samo seljaško-demokratski, temveč še radniško-seljaško-demokratski blok.

== Občinske volitve v Sinju. V nedeljo so se vršile občinske volitve v petih občinah sptijske oblasti. Splošno se je opazila velika apatija volilcev, mestoma nazadovanje radičevcev, srednje napredovanje radikalov, a še večje napredovanje pučkavcev. Najpomembnejše so volitve v Sinju, ki je ena največjih občin zagorske Dalmacije. Radikalni so tu dobili 1425 glasov in 10 mandatov, pučkasi (hrv. klerikalci) 1725 glasov in 14 mandatov, radičevci 1119 (8), Davidovići 150 (1), sam. demokrati 778 (5). V prejšnjem občinskem svetu so imeli radikalni 7 mandatov, pučkasi 10, radičevci 14, sam. dem. 5, en delavski (komunistični) mandat pa je bil razveljavljen. — Na Klisu so dobili radičevci 17 mandatov, Davidovići 4, pučkasi 3, 1 pa centralna lista. — V Ohlaju-Promjeni sta bile le dve listi. Združeni radičevci in pučkasi so dobili 13 mandatov, bivši župan Skovrlja, podpiran od radikalov in demokratov pa 12. — V Drntišu je bilo 7 list. HSS je dobila 18 mandatov, vse ostale liste pa 17.

== Finančni minister dr. Marković odpotuje v Anglijo zaradi sklenitve investicijske pogodbe. Te dni je po tem, kar se je govorilo v finančnih in političnih krogih izgledalo da bi v najkrajšem času moral odpotovati v inozemstvo naš finančni minister dr. Marković, da tam sklene pogodbo. Dr. Marković bi bil imel potovati v Anglijo in v Švico. Ker pa je sedaj na dnevnem redu delo o proračunu in proračunska debata v finančnem odboru, ki mora biti končana do 16. decembra, je finančni minister odložil svoje potovanje in zdi se po vsem, da bo odpotoval v inozemstvo šele proti koncu decembra t. l. Kakor trde v vladnih krogih, bi moral dr. Marković v inozemstvu najeti večje posloj. Njegovo potovanje bi se vršilo na podlagi poziva angleškega kapitala in angleških oblasti, katerim naj bi dr. Marković opisal naš gospodarski položaj. Izvršiti bi moral tudi vsa pripravljana dela. Posojilo naj bi znašalo več ko 700 milijonov dinarjev, kolikor je namenjenih za prometne investicije. Finančni minister bi iz tega posojila rad podprl vse naše gradbene in poljedelske potrebe. Dr. Marković bi moral zastopnike tujega kapitala poučiti o pravnem stanju naše države in ovreči vsestranske spletke, ki jih napravljajo proti temu posojilu.

== Izvolitev državnega odbora. Trde, da bo na prihodnji seji finančnega odbora izvoljenih 14 članov za državni odbor, v katerega, kakor znano, določi 8 članov iz svobodnih poklicev vlada, 14 članov pa odposlje finančni odbor. Državni odbor ima nalogo, da se bavi izključno z vprašanjem državnega varčevanja. On dela izključno pod predstvom finančnega ministra. Sedaj gre zato, ali naj teh 14 članov delegira finančni odbor iz vladne večine ali naj se ti člani izbero po jakosti parlamentarnih skupin. Pravi, da bo vladna večina te članke izbrala iz svoje sredine, ker vlada tega odbora ne smatra za kontrolni organ, torej ne za parlamentarni temveč za vladni organ.

== Senzacionalna, a tem manj verjetna vest. Beograjske zemljoradniške »Novosti« pišejo, da je sofijski poslanik neke katoliške države izjavil, da so se vodila letos med Beogradom, Sofijo in Budimpešto pogajanja o vzajemnih odnosih in da so dala pogajanja ta rezultat: 1. Kralj Boris se odpove bolgarskemu prestolu. 2. Bolgarska, Makedonija in kraljevina SHS ustvari federativno kraljevino Jugoslavija. 3. Aleksander Karadjordjević postane jugoslovanski kralj. Kralj Boris postane madjarski kralj. 5. Za ta dogovor treba pridobiti Anglijo in Francijo, ki bi bile za tako rešitev, ker bi se na ta način rešilo kraljevo vprašanje na Madjarskem v smislu Versajškega miru.

== Četaši pripravljajo nove atentatorske trojke. Po zanesljivih vesteh je dospel Vanča Mihajlov iz Sofije v Čustendil, da osebno vodi novo akcijo macedonskih četašev proti naši državi. Mihajlova spremlja devet oboroženih četašev. Po prihodu v Čustendil je odšel Mihajlov k načelniku Kurtevu, ki pripravlja bolgarskim trojkam vpad v Jugoslavijo. V vsem mislijo poslati Bolgari v Jugoslavijo še ta teden tri trojke in sicer dve v carevski okraj in eno v maleški. Na mejl zidajo Bolgari nove stražarne kočve, v katere bodo prišle komitske čete. — Z naše strani so podzete obsežne varnostne mere, da bo preprečen vpad bolgarskih četašev in atentatorjev.

== Odkritje Košutovega spomenika so uporabili madjarski teroristi za veliko iredentistično propagando. Če bi veliki borec za svobodo Košut vedel, kakšni ljudje ga proslavljajo, bi se gotovo obrnil v grobu. Zakaj l. 1948 so madjarski plemenitaši klicali proti Košutu na pomoč ruskega generala Paskijeviča, leta 1919 pa so klicali na pomoč rumunsko vojsko in da bo ironija popolna, je bil med govorniki pri odkritju Košutovega spomenika še Habsburžan, čegar familija ga obsodila Košuta na smrt. — Stara stvar je, da madjarska gospoda ni bila nikdar izbirna v sredstvih in zato je tudi niti najbrnje ne ženira, da tako čimno propagirajo Košutov spomin. Ali Madjari kalkulirajo ta kole: V Ameriki je znano Košutovo ime kot ime velikega borca za svobodo. Če torej se daj proslavljajo v Budimpešti Košutov spomin, bodo Amerikanci mislili, da so Madja-

ri tudi danes takšni svobodomiselní ljudje, kakor je bil Košut. In tako bi imela Rothermerova akcija večji uspeh. Samo vsled tega je dobil sedaj Košut spomenik.

== Veljava Francije. Sijajen finančni uspeh francoske vlade. Francoski vladi se je posrečilo, da je konvertirala svoje 8-odstotno posojilo v Newyorku v 5-odstotno. Francoska vlada je skušala najprej doseči od ameriških bankirjev konvertiranje svojega 8-odstotnega posojila v 6-odstotno. Ker pa se je Wallstreet nekaj upiral, je sklenila Francija novo posojilo s švedskimi vžigalniškim monopolom, ki je dal Franciji 75 milijonov dolarjev posojila in sicer po 5-odstotkov in za dobo 40 let. Ta finančni uspeh francoske vlade je dokaz velikega ugleda, ki ga uživa Francija v svetu.

== Nacionalni liberalci proti vladi Ljapčeva. Glavni odbor nacionalno-liberalne stranke je sprejel na zadnji seji resolucijo, v kateri med drugim pravi: Vlada Demokratičnega zgovora, ki upravlja Bolgarsko tudi še po preteku zakonodajnega mandata, je okrepila korupcijo in protizakonito vladanje ter vzela narodu vsako vero v pravico. Vlada sama je največ kriva, če ima boljševidna agitacija uspeh. Demokratičski Zgovor je že davno prenehal biti politična stranka. To je samo zveza ljudi, da se potom oblasti vzdrže. Vsa njegova dejanja postavlja na laž njegova demokratična gesla. Diktatura kliče, to je Demokratičski zgovor. Vlada Ljapčeva, ki je prišla na mesto vlade Cankova, da uvede bolj pošten in demokratičen režim, se je dejansko izkazala kot še bolj tiranska vlada. Ta vlada vodi državo v propast in samostojnost Bolgarske je ogrožena, če ne odstopi vlada Demokratičnega zgovora.

== Za vodo Modrega Nila. Abesinska vlada je sklenila z ameriško družbo White Engineering Corporation v Newyorku dogovor, po katerem je ta družba upravičena zgraditi pri izviru Modrega Nila velik jez. Ker je od Modrega Nila odvisno vse poljedelstvo Egipta in Sudana, bi mogla Abesinija po zgraditvi tega jez v vsak hip ogroziti poljedelstvo Egipta, ker bi ona regulirala, koliko vode bi dobil Egipt. Vsled tega je angleška vlada že l. 1902 sklenila z abesinsko vlado dogovor, po katerem ni smela Abesinija zgraditi na Nilu nobenega jez brez pristanka Anglije. Sedaj pa se je Abesinija rešila te obveznosti na ta način, da se je naslonila na Ameriko, proti kateri Anglija ne more nastopiti tako kot proti mali Abesiniji. Pri vsem gre za boj Anglije in Amerike za svetovno gospodarsko prvenstvo.

BESEDILO FRANCOŠKO-JUGOSLOVANSKE ZVEZNE POGODBE.

Po sporočilu nekaterih listov ima francosko-jugoslovanska zvezna pogodba tole besedilo:

V 1. členu se obvezujeta obe dogovorni stranki, da ne podvzameta nobenega napada ena proti drugi in da se tudi ne udeležita nobenega napada, ki ni prišel od kake tretje strani. Izjema bi mogla biti le v interesu samohranitve in če bi Zveza narodov sklenila kako akcijo.

Po členu 2. se obe stranki obvezujeta vsi med njima nastale konflikte urediti diplomatskim putem in če se to ne bi posrečilo, se podvržeta razsodilnemu postopanju, glede katerega bo sklenjena posebna pogodba.

V členu 3. se obvezujeta Francija in Jugoslavija vse sklepe Zveze narodov ali Sveta Zveze narodov, ki bi mogli ogroziti varnost ene od njiju, skupno pregledati.

Člen 4. Če bosta Francija ali Jugoslavija kljub njujini miroljubni tendenci in me da bi koga provocirale napadene, potem bosta vladi obeh držav takoj stopile v zvezo, da prevzamata skupno akcijo v varstvo svojih nacionalnih interesov in stanja, kakoršno je bilo ustvarjeno z mirovnimi pogodbami, pri čemur bosta vedno upoštevale obveznosti, ki jih nalaga pakt o Zvezi narodov.

Po členu 5. sta obe državi obvezani skupno pobijati vsak poskus izpremembe sedanjege političnega položaja. Obe vladi bosta skušale sporazumeti se za akcijo, ki bi bila v tem slučaju potrebna.

V čl. 6. izjavljate dogovorni stranki, da se ne more tolmachi nobena določba zvezne pogodbe tako, kakor da bi bilo v njej kako nasprotje do drugih, evropsko politiko zadevajajočih pogodb ki sta jih sklenila Jugoslavija ali Francija z drugimi državami. Obe vladi se nadalje obvezujeta, da bosta o vseh vprašanjih evropske politike izmenjale svoje misli, da tako podpirate svoje miroljubne cilje. Sporočile si bosta vse dogovore, ki bi jih še sklenile z drugimi državami.

Čl. 7. konstatira, da ta pogodba ne nasprotuje v nobenem oziru obveznostim, ki jih imata obe državi kot članice Zveze narodov.

Pogodba bo pri Zvezi narodov registrirana. V veljavo stopi takoj po ratifikaciji in velja za dobo desetih let. Koncem devetega leta pa more biti po medsebojnem sporazumu podaljšana.

Kratke vesti.

Kralj Boris se je vrnil v Sofijo. Proces proti Manoilcescu se prične dne 10. novembra.

Ob priliki komunističnih proslav desetletnice boljševiške revolucije je prišlo v Berlinu do krvavih spopadov med policijo in komunisti.

Madjarska vlada je podpisala trgovinski dogovor z Albanijo.

SOCIALNA MISEL.

Izšla je 11. letošnja številka »Socialne Misli, Ysebina je sledeča: Clanki in razprave: Dr. Ušeničnik Aleš: Kje smo? Miklavčič Fr.: Kulturne zveze naših izseljencev. (Konec prih.) Dr. Valenčič V.: Ideologija fašizma. (Konec prih.) Erjavac Fr.: Naša statistika. — Pregled: Politični pregled: Italija in Anglija. (Sediv.) Notranja politika. (Fr. S.) Kulturni pregled: Naš dnevni tisk. (Fr. S.) Socialni pregled: Svetovni delovni trg l. 1928. (E.)

Dnevne vesti.

— Kralj zopet krstni boter. Služitelju radiopostaje v Beogradu Petru Rodiću se je rodil nedavno sedmi sin. Med srbskim narodom je zastarelo običaj, da kumuje sedmemu sinu kralja, zato se je obrnil Rodić z zadavno prošnjo na kralja Aleksandra. Kralj je prošnji nadležneža ugodil. Pri krstni ceremoniji je zastopal kralja polkovnik Ramić.

— Vprašanje skupnega mednarodnega kolodvora v Mariboru. Včeraj je bila odprta konferenca za ureditev vprašanja mednarodnega obmejnega kolodvora v Mariboru. Konferenci predseduje veliki župan mariborske oblasti dr. Schaubach. Na plenarni seji jugoslovanske in avstrijske delegacije se je izvoljeno sledeče predsedstvo: predsednik veliki župan mariborske oblasti dr. Schaubach; člani predsedstva: avstrijski delegat dr. Lubenik, šef oddelka generalne direkcije državnih železnic ing. Pohanovski in mariborski župan dr. Leskovar. Zapisnik so: višji inšpektor Hassler iz Dunaja, višji revident Furlani iz Ljubljane in uradni generalne direkcije Jošt. Po volitvah se je vršila debata o razdelitvi dela v posameznih sekcijah. Izvoljenih je bilo 5 sekcij: železniška, carinska, policijska, poštna in veterinarska. Opoldne je bila prva plenarna sekcija zaključena, popoldne so se konstituirale sekcije. Seje se nadaljujejo.

— Novi državni proračun in gledališča. Skupna vsota dotalij, ki jo predvideva državni proračun za leto 1928-29 za gledališča znaša 25.000.000 Din. Od tega dobe: Narodno pozorišče v Beogradu 8.030.000 Din, Narodno kazališče v Zagrebu 7.300.000 Din, Narodno gledališče v Ljubljani 4.740.000 dinarjev, oblastno gledališče v Skoplju pa 767.000 Din, razven tega pa še poseben kredit v znesku 800.000 za nabavo novih dekoracij in rekvizitov, vsa ostala oblastna gledališča (Maribor, Split, Sarajevo, Osijek itd.) dobe skupaj 567.000 Din subvencije. Ostalo odpade za izdatke za upravno osebje oblastnih gledališč (povprečno izda vsako oblastno gledališče za osebe okoli 70.000 dinarjev na leto). Če pristojne ki rednim proračunskim dotalijam, ki jih vživajo centralna državna gledališča še lastne dohodke, s katerimi smejo računati ta gledališča, ulegne razpolagati beograjsko gledališče de facto z 12.500.000 Din, zagrebško z 12.800.000 dinarjev, ljubljansko pa s 5.600.000 Din. V Beogradu so sicer mnjenja, da bo razpolagalo ljubljansko gledališče de facto z vsoto 6.240.000 Din. Pri tem se računa namreč z dohodki 1.500.000 Din. Ta račun je pa pomoten, kakaj ljubljansko gledališče sme računati kvečjemu z dohodki 1.200.000 Din, ker se je število abonementov za 30% znižalo. Če upoštevamo vrhu tega dejstvo, da je znašala dosedanja subvencija ljubljanskega gledališča 5.900.000 Din ter je torej subvencija v novem proračunu znižana za 1.260.000 dinarjev, si lahko predstavljamo, v kako prekoren položaj je to gledališče prišlo. Pomniti je dalje, da bi moralo dobiti mariborsko gledališče najmanj tolikšno subvencijo kot je določena za skopeljsko, to pa z ozirom na to, da je Maribor kulturni center ob severni meji.

— Frekvenca zagrebške univerze. Na zagrebški univerzi je bilo koncem lanskega šolskega leta vpisanih 3490 slušateljev, med njimi 533 žensk. Po državljanstvu je bilo 2919 Jugoslovancev, 652 pa inozemcev. Iz Slovenije jih je bilo 121. Kar se tiče fakultet, je štela pravna fakulteta 977 slušateljev in 70 slušateljic, medicinska 480 slušateljev in 70 slušateljic, filozofska, skupno s farmaceuti 579 slušateljev in 381 slušateljic, gozdarska 215 slušateljev in 1 slušateljico, veterinarska 171 slušateljic, tehnična 476 slušateljic in 8 slušateljic, bogoslovna pa 59 slušateljic.

— Nabava brzojavnih in telefonskih kabljev. Ministrstvo pošte in brzojave namerna nabaviti v svrhu vzpostavitve kabelske brzojavne in telefonske zveze z inozemstvom kablje. V svrhu nabave kabljev je odpotoval generalni direktor pošt in brzojave Milan Djordjević v Italijo, Francijo in Nemčijo. Ogledal si bo v teh državah kablje ter zbral eventualne ponudbe. Pogodbe glede dobave bo sklenilo ministrstvo na podlagi najugodnejših ponudb.

— Izplačevanje mezd trboveljskim rudarjem. Ministrstvo za šume in rudnike je odredilo, da se imajo izplačevati trboveljskim rudarjem mezde odslej 15 dnevno.

— Število žrtv tuberkuloze v naši državi. Po zadnji uradni statistiki umre v naši državi za tuberkulozo vsako leto povprečno okoli 50.000 oseb. To je četrtina števila vseh smrtnih slučajev.

— Stavbena delavnost v Zagrebu je bila letos zelo živahna. Do konca t. l. bo na razpolago okoli 1000 novih stanovanj. Vsega skupaj je izdal mestni stavbeni urad letos 109 stavbenih dovoljenj. Prošenj za stavbeno dovoljenje pa je bilo vloženih še mnogo več, namreč okoli 800. Z ozirom na to, da je računati, da bo vloženih tekom tega in prihodnjega meseca še par sto prošenj za stavbeno dovoljenje, je pričakovati, da se bo tudi prihodnje leto v Zagrebu zelo veliko zidalo.

— Napredovanje v vojaški zrakoplovni službi. Imenovani so: zrakoplovni poročnik Fran Pirc in zrakoplovni podporočnik Jančko Drobničnik za pilota-lovca; zrakoplovni podporočnik Leon Bradasica za vojno pilota; poročnik fregate Fran Kozjak, Slavoljub Pikić in Boris Slavik za diplomirane hidroavijatike, zrakoplovni poročnik Egon Zitanik pa za vojno izvidnika.

— Zahvala. Ko odhajam iz Slovenije, se zahvaljujem vsem prijateljem našega abstinentskega pokreta, vsem oblastim, vsem delavcem, predvsem pa vsem sestram in bratom za vsa obilno pomoč za časa mojega antialkoholnega in antipolitičnega delovanja med mladino v Sloveniji. Prosim,

da me tudi v bodoče in še intenzivneje podpirajo v mojem širšem delokrogu v Zagrebu. Vsi v borbo za zdravje! — Dr. Fedor Mikić.

— Za inženjerje elektrotehnike so diplomirali na ljubljanski univerzi tehniki Miroslav Andoljšek iz Kranja, Slavko Gorjup iz Sarajeva, Dragotin Heruc iz Križevcev pri Betovaru, Anton Kuhelj iz Opčin pri Trstu in Anton Turko iz Splita.

— Smrt ruskega admirala. V starosti 71 let je umrl t. dni v vojaški bolnici v Kotoru bivši ruski carski admiral Vladimir Punomarjev. Pogreba so se udeležili, razven ruske kolonije v Boki Kotorski in številnega občinstva, vsi oficirji kotorske garnizije.

— Nemški jezik dopuščen v mednarodnem brežičnem prometu. Konferenca za radio-promet, ki zboruje t. dni v Washingtonu, je sklenila, da bo dopusten odslej v mednarodni signalni knjigi tudi nemški jezik.

— Polet iz Angleške v Avstralijo. V Bagdad so 7. t. m. prispeli 4 angleški hidroavijoni, ki hočejo preleteti zračno pot iz Angleške v Avstralijo.

— Katastrofa parnika »Strossmayer« na Donavi. V nedeljo dopoldne ob 9. uri se je zgodila na Donavi velika nesreča, ki bi lahko imela zle posledice. Parnik »Strossmayer«, ki vzdržuje potniški promet na progi Beograd—Pančevo, je v gosti megli zagledal na ostanku nemškega parnika »Vulkan«, ki ga je v svetovni vojni leta 1918. potopila srbska artilerija. Ko so potniki občutili močni sunki, je nastala na parniku prava panika, ki se je stopnjevala, ko so potniki razreda zagledali veliko množino vode v salonu, kjer se je nahajalo trenutno nad sto ljudi. Nastal je vik in krik, jok in stok. Vse je drlo proti izhodu. Vsakdo je skušal, da čimprej pride na krov. Pred izhodom, ki je jako tesen, je nastalo pravo prerivanje. Slična panika je nastala na krovu. Vendar so oboroženi mornarji in poveljniki kapetan Sparović obdržali mirno kri ter tako rešili marsikatero sigurno smrti. Rešili čolni, ki so se nahajali na potopljajočem se parniku, so bili izredno majhni, posamezen čoln je sprejel samo petero oseb. Ne daleč od kraja nesreče gradijo projektirani pančevski most. Ko je inženjer g. Hille, ki vodi dela, videl opasnost, v kateri se nahajajo ljudje, je takoj pustil staviti v pogon 3 motorne čolne in jih stavil ponesrečencem na razpolago. Njemu gre zahvala, da se ni niti eden od potnikov potopil. Motorni čolni so odvažali ponesrečence k bregu, ker pa je bila v bližini brega voda zelo plitva, so morali potniki poskakati v vodo ter gazit v blatu na breg. Neka dama bi pri tej priliki kmalu ostala v blatu, pa ji je galantni inženjer priskočil na pomoč ter jo rešil pogina. Nekateri potniki so se pri reševanju obnašali skrajno prostaško. Potniki pripovedujejo, da so se bali za lepe »shimmy« čevlje. Rešeni potniki so čakali nato nekaj ur na obali. Okoli 12. ure je priplul po Donavi parnik »Zagreb«, ki je ponesrečence sprejel na krov ter jih odpeljal v Beograd. Na kraj nesreče je takoj dospela strokovna komisija iz Beograda, ki je imela nalog ugotoviti vzrok nesreče in nastalo škodo. Ugotovilo se je, da je nesrečo zakrivila gosta, neprodna megla, da kapitan Sparović ni kriv niti najmanj »Strossmayerjevega« potopa. Nastala škoda se ni ugotovljena.

— Skrlatinka v Zagrebu se še vedno širi. Vsega skupaj je prijavljenih trenutno 138 slučajev. V svrhu lažje kontrole so šole odprte, dočim pa je otrokom obisk kinematograf, narodnega in marionetnega gledališča prepovedan.

— Če zasp kurjač pred pečo centralne kurjave. Predvčeršnjim jutraj so našli v kleti palače zavarovalne družbe »Croatia« v Zagrebu, v prostorih, kjer se nahajajo peči za centralno kurjavo kurjača Franja Jana mrtvega. Kurjač je bil zvečer, ko je jel kuriti, pred pečo zaspal, pozabil pa je zapreti vratica peči. Izhlapevajoči ogljikov kisik ga je zadušil.

— Ruska emigrantinja izplačila izlozi na policiji. V Brodu je sedela 3. t. m. popolnoma sama v gostilni »Velebit« izredno lepa in mlada gospodična. Policijskemu agentu se je zdela mlada dama sumljiva. Zato je damo pozval, da se legitimira. Ker ni imela nobenih dokumentov, je policijski agent odpeljal damo na policijski urad, kjer jo je službojoči uradnik takoj zasilal. Uradniku je izjavila, da se piše Tanja Feodotova ter da šteje 18 let in da je po poklicu plesalka iz Tiflisa v Rusiji. Na vprašanje, kje ima dokumente, je povedala lepa Rusinja, da jih je zgubila z ostalimi stvarmi, ko je bežala z Rusije. Dalje je povedala, da je brez dokumentov prepotovala celo Evropo in Azijo. Kruh si je služila s plesom. Nastopala je v raznih gostilnah. Po zaslišanju ji je službojoči uradnik povedal, da ostane v zaporu zaradi nadaljnjega zaslišanja. To je lepo Tanjo tako ujezilo, da je vzela iz ročne torbice steklenico lizola ter ga izpil. Prepeljal so jo takoj v bolnico, kjer so ji izprali želodec. Čez dva dni pa jo je ravnateljstvo bolnice oddalo zopet policijskemu ravnateljstvu, ki bo vodilo nadaljno preiskavo.

— Smrt v gorski kotlini. V Karlobagu je našla žandarmerijska patrulja v »Jarku« mrtvega razbojnika Blaža Došena. Bil je skoro napol gol. Poleg Došena je ležala puška in 15 nabojev. Ko so Došena pozvali, da se uda, ni dal od sebe nikakega glasu. To je patruljo ofunačilo. Stopila je bliže in videla, da je Došen mrtav. Razbojnik je moral umreti v silnih mukah, kakaj videlo se je, da je v bolečinah in vročici raztrgal srajco ter si napol slekel hlače in spodnje perilo. Okoliški kmetje so povedali, da so Došena videli, ko je korakal proti »Jarku«. Povedali so tudi, da so čuli klice na pomoč.

Sodna komisija je ugotovila smrt vsled tuberkuloze. Bolnik je izbljuval pred smrtjo še nekoliko krvi, potem pa preminul.

— Stavbena nesreča v Krakovu. V Krakovu so dvignili neko staro hišo za eno nadstropje. Ko je bilo t. dni delo že skoraj končano, se je nadzidano nadstropje zrušilo. Ruševine so zadele več na stavbi zaposlenih delavcev in par pasantov. Eden od delavcev je bil takoj mrtav, pet oseb je težko poškodovanih. Stavbenik, ki je dela vodil, je bil takoj aretiran.

— Zlato runo španskega kralja Alfonza izginilo. Iz Madrida poročajo: V kraljevski palači je bila odkrita velika tatvina. Ukradenih je bilo več redov, med njimi tudi zlato runo kralja. Tatvini so prišli na sled, ko so odprli trezore, da bi vzeli iz njih rede s katerimi se je hotel peljati kralj Alfonz v Italijo k znani poroki. Policiji se doslej kljub vsej ambiciji ni posrečilo najti niti najmanjši sledi za tatovi.

— Duelanti, ki drug drugega niso poznali. Zadnji pretepi na budimpeštanski univerzi so imeli zanimiv epilog. Dva židovska visokošolca Bela Glasner in Stefan Kiraly sta zahtevala radi batin, ki sta jih dobila v avli od društva nacionalnih študentov »Turul-a« viteškega zadoščenja. Tako nastala viteška afera se je likvidirala na doslej povsem neobičajen način. Vsa pogajanja so se vršila pismeno. Ko sta prišla židova na bojišče, sta jima stala nasproti visokošolca Ladislav Philipp in Franc Benzec. Gospodje niso dotlej drug drugega niti poznali. Prva sta se bila Glasner in Philipp. Po par ploških udarcih je dobil Philipp od svojega židovskega nasprotnika oster udarec, ki mu je prejel cel obraz. Kljub temu se je bil Philipp še dalje hrabro dalje, dokler ni končno omagal. Dvoboj Kiraly-Benzec je končal neodločno, vendar pa sta jih oba duellant precej dobila. Nasprotniki so se ločili, ne da bi si bili segli v roke; samo z glavo so pokimali drug drugemu. — Pripomniti je, da židov običajno ne smatrajo satisfakcije zmožnim.

— Dvojnik cesarja Franja Josipa. Na eni zadnjih sej madjarskega parlamenta je prišlo do majhne senzacije. Eden od novinarjev je zagledal na galeriji gospoda, ki je bil — vsaj iz gotove distance — na las podoben cesarju Franju Josipu. Kmalu je vzbudil stari gospod splošno pozornost. Ugotovilo se je, da ni samo oblika glave starega gospoda popolnoma slična obliki glave cesarja Franja Josipa, temveč da je sploh ves izraz njegovega obraza in njegovega eksterjerja na las podoben onemu cesarja Franja Josipa. Manjkala mu ni niti karakteristična zabuhla zgornja ustnica Habsburgevcev in znana »cesarska brada« (ali, kot se je izražal mob, »kajzerport«). Dvojnik bivšega Njegovega Velikanstva, Franja Josipa, je vzdržal zijanje radovednežev povsem mirno. Zdelo se je, da je temu že privajen. Galerija, na kateri se je nahajal, je bila kmalu polna poslušalcev, ki so hoteli videti dvojnika Franja Josipa od blizu. Končno je postala staremu gospodu stvar vendarle preneurna, obrnil se je proti enemu poslušalcev, se mu predstavil kot veleposelnik iz komiteta Tolne ter ga vprašal, če se gospodje poslanci njegove sličnosti s cesarjem Franjom Josipom še niso nagledali, nakar se je od poslušalcev in novinarjev prisrčno poslovil, zaklical »na videenje« in urno odšel.

— Izšla je letošnja oktobrska številka clevelandške slovenske revije »Cac«. Vsebinsko je sledeča: Mrzlo jutro. Frank Kerže. — Meglica. Frank Kerže. — Življenje v vročem pasu. — Med Bušmani. Po C. E. Cadle. — O naši domovini. France Kerže. — Rusko življenje. V. Sheehan. F. K. — Kdo večkrat zmaga? — Razvoj v rastlinstvu. — Kako vpliva radio? — Kadar glava boli.

Ljubljana.

1. — Osebnost. Sin znanega in priljubljenega ljubljanskega zdravnika dr. I. Höglja, med. dr. I. Höglja, je imenovan za asistenta prof. dr. Kermavnerja na ginekološki kliniki na Dunaju. (Dr. Kermavner je sin pokojnega profesorja Kermavnerja in brat vpokojenega finančnega komisarja dr. Roberta Kermavnerja.)

1. — Francosko predavanje. G. profesor Georges Blondel bo predaval v četrtek dne 10. novembra t. l. ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani univerze. Naslov predavanja je »Obnova Francije po veliki vojni«.

1. — Mestna zastavljavnica ljubljanskega naznanja, da se vrši tomesčna dražba v marcu 1927 zastavljenih predmetov v četrtek 10. t. m. ob 15. uri v uradnih prostorih v Prečni ulici.

1. — Prva repriza tako lepo uspele iverne drame »Dva bregova« se vprizori danes v sredo 9. t. m. v ljubljanski drami in sicer za abonente reda D.

1. — V četrtek zvečer nastopi v večji vlogi mlada slovenska igralka ljubljantanka gna Maša Slavčeva in sicer v vlogi Tili komedije »Vrt Eden«. Predstava se vrši izven abonmaja.

1. — Društvo »Treznost« ima svoj redni sestanek 9. t. m. ob 18.30 na moškem učiteljsku. Dnevni red: 1. Zgodovina protialkoholnega gibanja. Poroča br. Rudolf Horvat. 2. Slučajnosti. Vstop dovoljen slehernemu.

Maribor.

m. — Cerele francis. Danes v sredo ima francoski krožek v Mariboru čast pozdraviti odličnega gosta. Ob 14.48 prispe iz Zagreba gospod Georges Blondel, profesor pariške visoke šole za politične vede in znanstvenik za narodno - gospodarska, posebno pa agrarna vprašanja. Prepotoval je že celo vrsto evropskih držav, da na lcu mesta prouči gospodarski položaj teh dežel in mednarodne industrijske in trgovske zveze. Kot dober poznavalec ekonomskih razmer naših domovine je že ponovno z velikim uspehom predaval v Beogradu in Zagrebu. Radevolje se je odzval vabilu našega krožka, naj pride predavati tudi v Maribor. Govoril bo danes, 9.

t. m., ob 20. uri, v Vesni, Aškerčeva u. 6., o gospodarstvu povojne Evrope in posebno o ulogi, ki jo ima Francija pri ustvarjanju velike, dobro urejene evropske gospodarske skupine in o medsebojni gospodarski odvisnosti posameznih držav. Ker so ta vprašanja velična za bodočnost naše mlade države, se nadeja odbor, da bo občinstvo, zlasti industrijski, in trgovski krogi, pokazalo z obilnim obiskom zanimanje in razumevanje za to prireditelju Profesor Blondel, ki slovi kot izborni predavatelj, bo govoril francoski, na prijateljskem sestanku po predavanju pa se bodo dajala pojasnila tudi v slovenskem in nemškem jeziku.

Celje.

c. — Pevsko društvo »Koloc« v Celju. V nedeljo so se pripeljali z dopoldanskim vlakom iz Maribora pevci in pevke hrvatskega pevskega društva »Koloc«. Ze pred prihodom vlaka se je zbrala pred kolodvorom velika množica, ki je željno pričakovala zagrebške goste. Na kolodvoru so pozdravili goste župan dr. Goričan, glavar dr. Brunčič in Mirko Gruden v imenu Glasbene Matice. V imenu »Koloca« je odzdravil njegov podpredsednik Josip Vidali. Popoldne se je vršil koncert v veliki dvorani »Uniona«. Občinstvo je pevcem in dirigentu g. Kumarju navdušeno vzklikalo.

c. — V soboto, dne 12. novembra 1927 pleše v Mestnem gledališču gđ. Erna Kovčeva. Na vzporedu so moderni plesi k melodijam Straussa, Schuberta, Schumanna, Čajkovskega itd.

c. — Svetovnoznani kvartet »Zika« koncertira v Celju v mali dvorani hotela »Union« v sredo 16. t. m. in ne v torek 15. t. m., kakor smo poročali.

c. — Prihodnja premijera v Mestnem gledališču bo Angl. Cerkvenika »Roka pravica«.

TRGOVSKI SESTANEK ZA 10-URNIK.

Sinoči ob 8. uri se je vršil na verandi hotela »Union« širši sestanek ljubljanskih in okoliških trgovcev, ki ga je otvoril predsednik ljubljanskega gremija trgovcev g. Gregor s pozdravom na zastopnika Zbornice TOI, dr. Pretnarja in navzoče članstvo.

V svojem načelnem poročilu je razložil namen sinočnjega sestanka, ki naj določi stališče našega trgovstva v vprašanih delavnega časa in odpiranja in zapiranja trgovin. Veliki župan ljubljanske oblasti je poslal Gremiju trgovcev poziv, da naj poda svoje mnenje, ob kateri uri bi bilo najbolj primerno odpirati, oziroma zapirati trgovine z ozirom na konsumente, upoštevajoč 8-urni delavnik.

Tajnik gremija trgovcev g. Smuc je prečital akt velikega župana in mnenje okoliškega gremija in tozadevno vlogo na mestni magistrat ljubljanski. Okoliški trgovci so se zedinili v tem, da naj bodo trgovine odprte od 7. ure zjutraj do 19. ure zvečer z zakonom opoldanskim počitkom in to zlasti z ozirom na večino konsumentov, ki jo tvori predvsem uradništvo in delavstvo. Ti ljudje ne morejo nabavljati svojih potrebščin v dopoldanskem in popoldanskem času, ko so v službah, temveč le tekom opoldneva in pa zjutraj pred 8. uro in zvečer po 18. uri. Zato zahtevajo vsi trgovci brez izjeme, da se uvede za celo državo enoten delaven čas, ker danes vladajo v tem pogledu ravno v Beogradu prav čudne razmere, kjer so trgovine odprte celo do 23. ure.

Pomočniški zbor se je izjavil za 8-urni delavnik v manufakturnih in modnih in za 9-urni v spekerijskih trgovinah in sicer od pol 8.—12. in od 2.—7. ure.

Veliki župan pravi, da se ne more stvari urediti preje, dokler se ne bo doseglo sporazuma med trgovci in nameščenci vsaj z obojestransko dvotretjinsko večino.

Sledile so izjave zastopnikov posameznih sekcij trgovcev, tako trgovcev z deželnimi pridelki, manufakturnistov, spekeristov, papirnatih stroke in manufakturnistov na debelo. Vsi soglašajo v gori omenjenih zahtevah. Razvila se je krajša debata, nakar je bil soglasno sprejet predlog, ki se bo odposlal mestnemu magistratu in Zbornici za trgovino, obrt in industrijo, da naj se uvede za trgovine delavni čas od 7. ure zjutraj do 19. ure zvečer, z deseturnim delom in sicer enotno za vse državo.

O 21.15 uri je predsednik g. Gregor zaključil dobro obiskani sestanek.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sreda, 9. novembra: Dva bregova. Red D. Četrtek, 10. novembra: Vrt Eden. Nastop gđ. Slavčeve. Izven.

Petek, 11. novembra: Zaprtio. Sobota, 12. novembra ob 15. uri popoldne: Ukročena trgovačka. Dijaška predstava pri znižanih cenah. Izven.

Opera.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Sreda, 9. novembra: Zaprtio. Četrtek, 10. novembra: Hoffmannove pripovedke. Gostuje g. Josip Križaj iz Zagreba. Debut gđ. Popovičeve. Izven.

Petek, 11. novembra: Bajadera. Premijera. Premijerski abonma.

Sobota, 12. novembra: Zaljubljen v tri oranže. Red E.

BORZE

Ljubljana, Berlin 13.555—13.585 (13.57). Curih 1094 — 1097 (1095.5), Dunaj 8.005 do 8.085 (8.02), London 276.8 — 277.1 (276.7). Newyork 56.85 — 56.85 (56.75), Praga 168.05 do 168.85 (168.45), Trst 809.5—811.5 (810.5). Zagreb, Dunaj 8.005 — 8.035, Berlin 13.555 do 13.585, Milan 809.56 — 811.56, London 276.8 — 277.1, Newyork 56.85 — 56.85, Paris 222.25 — 224.25, Praga 168.05 — 168.85, Curih 1094 — 1097, ameriški dolarji 56.225 do 56.425.

Curih. Beograd 9.13, Berlin 123.625, London 25.255, Newyork 518.65, Pariz 20.365, Milan 28.31, rPaga 15.375, Budimpešta 90.85, Bukarešta 3.21, Varšava 58.20, Dunaj 73.25.

Efekti.

Ljubljana. Celjska 164 — 0, Ljubljanska kreditna 133 — 0, Kreditni zavod 160 — 0, Vevče 133 — 0, Slavna 56—0, Šešir 104—0, Kranjska industrijska 375 — 0, Ruše 280 do 295.

Ljubljanska blagovna borza (8. t. m.) Les: Tendenco nespremenjena. Zaključena sta bila 2 vagona. Deželni pridelki: Tendenco za pšenico nespremenjena, za turščico dalje čvrsta.

Sport.

Arne Borg, Weissmüller, Charlton. Veliki duel v prostem stilu, ki ga z napetostjo pričakujejo na amsterdamski olimpijadi, med Arne Borgom in Weissmüllerjem obeta biti tem bolj zanimiv, ker bo šel mladi avstralski plavec »Boy« Charlton tudi na start v Amsterdamu. S tem dobila oba stara rivala zelo nevarnega konkurenta, saj je Charlton na pariški olimpijadi na 1500 m tolkel Arne Borgia in se na 400 m tik za Weissmüllerjem in Borgom placiral na tretjem mestu.

Juryja v olimpijskih smučskih tekmah. Na podlagi pismenega glasovanja so bili za smučske konkurence II. olimpijskih smučskih iger imenovani naslednji sodniki: za skakanje: kap. U. R. Oestgaard (Norveška), ing. Josip Jilek (Čehoslovaška), ing. R. Straumann (Švica); za skakanje v kombiniranem teku: Guy Schmidt (Nemčija), Karl

Nordensson (Švedska in Gustav Wally (Švica).

Bokstersko svetovno prvenstvo v srednji teži. Svetovni champion srednje kategorije Walker je v Čikagi knock-out potolkel prejšnjega prvaka iste teže Mike Mac Tighe.

AKADEMIKOM.*

Zopet stopamo v volilni boj za Svet slušateljev ljubljanske univerze. Jugoslovenci napredni in katoliški akademiki povdarjajo ob tej priliki vsako leto čisto stanovski značaj SSLU. Mi bi želeli, da bi ta zatiranje odgovarjala resnici. Smo za čisto sindikalno organizacijo visokošolcev. Dokler pa se postavljajo liste po klubih (namesto morda po strokovnih družtvih), ki imajo vsi izraziti samostojni kulturni in politični program, dokler se zbirajo glasovi po zaupanju iz nekega kulturnega ali političnega prepričanja, ne pa iz zaupanja do stanovske nepristranosti kandidatov, toliko časa se tudi mi ne moremo odreči, da svoj stanovski delovni program podamo le v okviru svojih političnih in kulturnih naziranj ter da pozorno kontroliramo delo jugoslovenskih naprednih in katoliških akademikov ravno s tega zreljšča. Sicer pa tudi zgodovina SSLU dokazuje, da je treba imeti čist in jasn kulturno-političen program. Treba je bilo jasno vedeti, kakšne besede naj izpregovori slovenski visokošollec o priliki obiska Bolgara Kostova, manifestacijskega zborovanja ob 10-letnici majniške de-

* Naprošeni objavljamo, da spozna javnost tudi stalnice strankarsko neopredeljenih akademikov. — Uredn.

klaracije, o priliki preganjanja študentov v Makedoniji itd.; treba je jasno vedeti, na katerih principih naj stoji stanovska organizacija visokošolcev univerz kraljevine SHS (takozvana nacionalna unija): ali na principu srbske hegemonije ali na principu enakopravnosti, federacije; ali naj se akademika mladina organizira po današnjem političnem stanju, ali pa naj svobodno in pogumno kaže pot v bodočnost, ki mora priti. Hinaščina ali pa zabloda je torej, če jugoslovenci napredni in katoliški akademiki govorijo o samostanovskem značaju SSLU v njegovem današnjem ustroju in duhu.

Kakor vsako leto, tako torej tudi letos stopamo v boj z idejo samoodločbe slovenkega in vsakega naroda. V času, ko je slovenska javnost polna malodušnosti, mora slovenska akademika mladina neomajno vztrajati v borbi za samostojno Slovenijo, za združitev njenih jugoslovenskih delov in italijanskega ter avstrijskega dela v eno državno telo. Hočemo se torej boriti proti imperializmu za svobodo slovenskega in vsakega naroda. Ta borba pa je danes povsod in zlasti na Slovenskem, kjer velika večina meščanstva in njegove inteligence svoje razredno nasprotstvo proti delovnemu ljudstvu zasuje še s tem, da se principiolo zanika obstoj slovenskega naroda in povdarja narodno edinost s Srbi, v tesni zvezi z borbo kmetskih in delavskih množic proti zapostavljanju in izkoriščanju po kapitalizmu. Izjavljamo torej svojo solidarnost z borbo delavcev in kmetov. Njihovi interesi so naši interesi.

Mlada slovenska inteligenca mora biti za vse slovensko javno delo kakor pekoča, vedno vznemirjajoča vest. V strahopetnost in

zapečarsko miroljubnost slovenskega snovanja mora vnesti pogum in bojevitost.

Le naravna posledica teh naših kulturno-političnih smernic je, da se hočemo boriti za neokrnjenost in spolnitev slovenske univerze (institutov, knjižnic, profesorjskega zbora). Protestiramo odločno proti predlogu profesorja belgrajske univerze Slobodana Jovanovića, naj se ukine medicinska in tehnična fakulteta v Ljubljani. Roke proč od slovenske univerze! Kdor se je dotakne, je sovražnik slovenskega naroda.

Samoodločba umevno je nadalje, da hočemo posvetiti vso skrb materialnim interesom ljubljanskih akademikov; saj smo v tem ravno akademiki podpisani skupin najbolj zainteresirani. Le gospodarsko kolikor toliko dobro preskrbljeni akademiki se more s kar najmanj deljenimi silami posvetiti študiju, le gospodarsko od obstoječih političnih strank čim najbolj neodvisen akademik more očuvati samostojnost misli in dejanja. Ustanovitev skupne menze, bolniške blagajne, odločne intervencije SSLU v stanovanjskih zadevah bodo naša skrb.

Kdor je za kulturno - politično orientacijo SSLU v smislu izpovedanih načel, kdor je za odločno borbo za neokrnjeno, popolno slovensko univerzo ter za gospodarsko osvoboditev ljubljanskega akademika, bo oddal listi svobodnih akademikov.

Za Klub neodvisnih akademikov:

Košak, s. r.

Za Akad. Klub »Njiva«:

Gregorčič, s. r.

Za klub studentov marksistov:

Krefl, s. r.

Ilya Erenburg:

78

Ljubezen Jeanne-e Ney.

(Iz ruščine prevedel Š. L.)

Trudil se je, da bi podremal sede, pa mu niso pustili radovedneži, ki so se zbirali pod oknom. Tam so stali vojaki, delavci, krošnjari, med vsemi pa tudi vaški curé z rdečim obrazom. Vsi so plašno in zločno pogledovali skozi okno na Andreja. Postajni žandar jim je nekaj tiho razlagal, česar Andrej ni mogel razumeti. Neka dama v visokem klobuku s celo prepelico na njem, je sunila z dežnikom proti oknu in zavpila:

— Saj razumem, da se ljudje pritožujejo, če slabo živijo. Da bi pa kar ropali in ubijali...! Kakšne zverine so vendar na svetu! Curé je pa z blaženim smehljajem, kakor da moli ali pa pije hladno okrepčilo, dobrodušno dodal:

— No, za to ga bodo pa že še požgali po vratu.

Andrej se je prezirljivo nasmehnil. Ali ni dovolj čudno, da so še zdaj v nekem Chalonu na Sani ljudje, ki so globoko prepričani, da komunisti ropajo in ubijajo in da so banditi. Vendar ga je pa spreletavalo ob duhovnikovi opazki, ki ga je spomnila na prejšnje sanje. Še vrat si je potipal. Našel je boleče mesto. Gotovo ga je prevzel prepil v vagonu, ko je stal pri oknu.

Po dolgem čakanju je stopil v sobo žandar.

— Gremo.

— Povejte mi, zakaj ste me prišli?

— Boste že zvedeli.

— Kje?

— Tam, kamor greste.

Andreja so spet posadili v vagon. Spet je drvela razsvetljena škatlja po praznem polju.

Zdaj pa Andrej ni bil več sam, ampak je imel na vsaki strani človeka: na desni je sedel civilist, ki ga je bil zbudil, na levi žandar. Oba sta pazljivo zasledovala vsak najmanjši gibljaj aretiranega, kljub temu sta se pa pomenkovala o reviji v gledališču »Chichy«. Civilist je ves čas ponavljal eno in isto frazo:

— Kadar pa reče ona »mja« je to čudovito ostroumno.

Z Andrejem nista govorila. Andrej je lahko mirno sedel na klopi in premišljeval. Predstavljaj si je prvo zaslišanje, ki ga čaka. Če se izkaže, da so zasledili njegovo zvezo s Poitro — bo slabo. V takem slučaju bo kratkoma odredel zagovor. Če pa ni tako, se bo treba na vsak način izmotati. Dokazov nimajo, pri njem so našli samo denar in potni list. Nerodno bo, če se bodo informirali v Rigi. Nič zato, kar naj se! V najslabšem slučaju bo treba sedeti par mesecev zaradi povtorbe dokumenta. Je pa še vprašanje denarja. Kako naj pa tega dobi nazaj? Če jih prepriča, da je on res Cilas, mu ga bodo

itak vrnili. Trgovci. Grasse. Priporočila. Večji nakupi. Andrej se je v rezultatu pomiril, saj položaj ni bil tako slab, kakor se mu je od začetka zdelo. Prav verjetno je, da se bo srečno izmazal. Treba je, da se pri zaslišanju dobro zadrži.

V Pariz so dospeli še zgodaj jutraj. Pri kolodvoru jih je pričakoval jetniški voz. Andreja so posadili v ozko kajbico brez lin. Slišal je ropotanje voza, ni pa videl, kam ga peljejo. Gotovo na prefekturo. Še ko so mu spet odprli vrata in ga je oslepila svetloba, ni mogel spoznati kje je. Odpeljali so ga čez veliko dvorišče z gredicami, na to pa so ga vodili po dolgih hodnikih, sveže pleskanih z oljnato barvo. Duh in barva prostorov sta ga spominjala na bolnice.

Nazadnje je prišel v prijeten svetel kabinet. Za mizo je sedel suhljat dolgin z izbrtim obrazom in z izrazom globokega skepticizma v očeh. To je bil preiskovalni sodnik Elis Renon.

Njegova zunanost ni lagala. Elis Renon se je res malo prej pobril, kakor vsako jutro in je po končanem britju obkladal hca z vročimi obkladki in dolgo, metodično vtiral v nežno svojo kožo higijeno kremo. Bil je tudi v resnici silen skeptik in ni v nobeno stvar veroval, razven mogoče v higijeno kremo. Življenje je globoko preziral. Ze davno, nekoč, še v prvih letih svoje službe, ga je

njegov posel veselil in se je za delo zavzel. Ugajalo mu je pretresati človeške duše, ki so mu bile oddane v preiskavo. Smatral se je za globokega psihologa in se je za mizo rad pobahal pred svojimi prijatelji, kakor da služi izključno zato, da nekeč napiše analitične romane po vzoru Stendala. Kmalu pa se je vsega naveličal. Vse zadeve so mu postale vsakdanje in šablonske. Gospod Elis Renon je sklenil, da človeške duše ne zasluži zanimanja. Kljub temu pa je vestno nadaljeval svoj posel in delo mu je bilo, namesto zdravega, krepčilnega sporta. Ko je lovil obtožence na nesklepčnosti njihovih trditvev in na protislovjih, je čutil zadoščenje jockeyja, ki je srečno preskočil zapletene ovire. Zato so ga smatrali za enega najboljšega preiskovalnega sodnika v Parizu.

Andrej tega ni vedel. Zbral je vse svoje sile, svobodno sedel na stol in rekel:

— Čuden red vlada pri vas! Brez povoda in razloga se aretirajo inozemci, poštenega trgovca in se mu zakuje roke. Mi boste pač oprostili, ampak neni je vse to nerazumljivo.

Gospod Elis Renon ni nič odgovoril. Z lenim in brezbrzišnim gibom je vzel v roko pero in z dolgočasnim glasom vprašal Andreja, ne da bi nanj pogledal, kakor je že vprašal stotine drugih:

— Vaš priimek? Ime? Kdaj in kje ste rojeni?

Praske Dunajske

Za MIKLAVA IN BOŽIČ VELIKA IZBIRA: BONBONOV, COKOLADE, OBEŠKOV, KEKSOV, LECTA.

JOS. VITEK, LJUBLJANA SV. PETRA CESTA ŠT. 13. NA DEBELO! NA DROBNO!

Domače Novosti

TISKARNA „MERKUR“

GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

TELEFON ŠTEV. 2532.

TELEFON ŠTEV. 2532.

Se priporoča za vse v tiskarsko stroko spadajoča dela

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštno hranilnice št. 14.257.

reg. zadr. z neom. zav.

Brzjavka: »KMETSKI DOM«. Telef. št. 2847.

V LJUBLJANI -- Tavčarjeva (Sodna) ulica šte. 1, pritličje.

DAJE:

OBREŠTUJE VLOGE

Posejila na vknjižbo, proti poročilu ter za dajati premičnih in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredit v zakežem računu pod najugodnejšimi pogoji.

na knjižice čistih 6% brez odpovedi. Velje stalne vloge v tak. računu po dogovoru.

PRESKRBUJE: Knjižice, inkase, stroške in vrednostne papirje ter čeka in nakaznice (nakazila) na druga mesta.

URADNE URE:

Vsak delavnik od 8. do 12.1/2, in od 3. do 4.1/2.

Popolnjeni prodajalec srečk državne razredne loterije.